

впровадження штучного інтелекту та аналітики великих даних, що надають можливість детального аналізу та моніторингу бізнес-процесів у режимі реального часу.

Розвиток високих стандартів аудиту в Україні в умовах нестабільності є складним, проте досяжним завданням. Незважаючи на виклики, саме впровадження високих стандартів аудиту допоможе підвищити стійкість підприємств і сприятиме економічній стабільності України, що особливо актуально в умовах сучасних геополітичних та економічних реалій.

Інформаційні джерела

1. Міжнародні стандарти аудиту. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=3482
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 27.10.2024).
3. Глобальні стандарти внутрішнього аудиту. Що змінилось. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/blogs/home/posts/2024/04/hlobalni-standarty-vnutrishnoho-audytu-shcho-zminylosya.html>
4. Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16 листопада 2022 р., м. Київ) / Відпов. за вип. Ю.С. Бездушна. К.: ННЦ «ІАЕ», 2022. 243 с. URL: https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf

УДК 657.6

О.Ю. Терновський, здоб. ступ. PhD (ОНЕУ, м. Одеса)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

Нематеріальні активи (НМА) є одною з найбільш важливих груп необоротних активів всіх господарюючих суб'єктів, а, отже, дослідження методичних аспектів їх аудиту становить інтерес як з теоретичної, так і практичної точок зору.

Дослідженню питань обліку і аудиту нематеріальних активів присвячені праці таких авторів, як: Банасько Т. [1], Грибовська Ю. [2], Овсюк Н., Лесько М., Федорова І. [4] та інших. Між тим, деякі питання продовжують залишатися дискусійними, зокрема, це стосується пошуку напрямів удосконалення методичних засад проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів. У сучасній літературі переважно розглядаються аспекти методики аудиту необоротних активів у цілому, без розкриття специфіки власне нематеріальних активів [5]. У межах цього загального питання інтерес становить визначення складу рекомендованих аудиторських процедур перевірки нематеріальних активів у розрізі тверджень. Підбір аудиторських процедур у ході аудиту зазвичай є справою аудитора з урахуванням поставлених завдань перевірки, однак, визначення певного складу процедур, згрупованих за твердженнями

може допомогти в практичному контексті, і є важливим з точки зору теоретичних аспектів аудиту. У табл.1 наведено склад рекомендованих аудиторських процедур, які можуть застосовуватися під час аудиторської перевірки нематеріальних активів в розрізі тверджень.

Таблиця 1 – Рекомендовані аудиторські процедури, що можуть застосовуватися в ході аудиторської перевірки нематеріальних активів у розрізі тверджень

Твердження	Рекомендовані процедури з перевірки нематеріальних активів під час аудиту в розрізі тверджень
Існування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Участь аудитора в проведенні інвентаризації НМА на дату звітності, а за неможливості такої участі – проведення вибіркової інвентаризації на іншу дату з перевіркою проміжних операцій 2. Ознайомлення з результатами попередніх інвентаризацій НМА, проведених підприємством з перевіркою відображення їх результатів в обліку 3. Дослідження інформації звітів незалежного оцінювача (за наявності) відносно переліку наведених у них об'єктів, їх фотофіксації тощо, що можуть слугувати аудиторськими доказами існування відповідних активів 4. Проведення тестів заходів контролю щодо збереження НМА 5. Інспектування документації з обліку нематеріальних активів
Оцінка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з обраними методами (моделями) оцінки нематеріальних активів в обліковій політиці підприємства та коректності їх застосування 2. Дослідження звіту незалежного оцінювача (за наявності) щодо актуальної оцінки нематеріальних активів 3. Перевірка нарахування амортизації нематеріальних активів з контролем того, що амортизація нараховується послідовно і відповідно до облікової політики 4. Ознайомлення з процедурами, які застосовуються на підприємстві в процесі проведення тестування зменшення корисності нематеріальних активів 5. Перевірка договорів і первинних документів з операцій придбання нематеріальних активів звітного періоду, перерахунок первісної вартості і перевірка правильності її визначення в обліку 6. Перевірка бухгалтерських записів стосовно господарських операцій щодо поліпшення нематеріальних активів, які враховуються в збільшення первісної вартості
Права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перевірка правовстановлюючих документів на придбання нематеріальних активів, зокрема, договорів з постачальниками, ліцензійних угод, накладних на придбані активи та таке інше 2. Отримання переліку нематеріальних активів, права на які зареєстровані на підприємство, через інформаційно-аналітичні платформи, наприклад, YouControl тощо

	3. Перевірка відсутності будь-яких обмежень у реалізації права власності на нематеріальні активи підприємства, наприклад, застави, обтяжень, обмежувальних угод тощо
Точність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перевірка точності визначення первісної і амортизованої вартості нематеріальних активів шляхом її перерахунку аудитором 2. Перевірка відповідності методів нарахування амортизації, підходу до визначення ліквідаційної вартості тощо, передбачених обліковою політикою підприємства 3. Перерахунок амортизації нематеріальних активів аудитором за звітний період в вибіркового або суцільного порядку 4. Перевірка повноти, правильності і точності відображення нарахованої амортизації НМА в обліку і звітності 5. Перевірка правильності застосування вимог МСФЗ або НП(С)БО щодо моменту початку нарахування амортизації нематеріальних активів, що надійшли, та припинення такого нарахування при вибутті нематеріальних активів 6. Перевірка правильності відображення в обліку і звітності операцій придбання, вибуття, поліпшення та інших операцій, що збільшують чи зменшують балансову вартість нематеріальних активів протягом звітного періоду
Повнота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перевірка того, що всі операції щодо нематеріальних активів відображені в обліку і звітності в повному обсязі, не відображених операцій немає 2. Перевірка повноти розкриття інформації щодо нематеріальних активів у фінансовій звітності з урахуванням вимог застосовної Концептуальної основи (МСФЗ, НП(С)БО або іншої)
Відсікання (закриття періоду)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перевірка операцій з придбання і вибуття нематеріальних активів, які здійснені в кінці звітного періоду, чи на початку нового періоду з контролем своєчасності їх відображення в належному звітному періоді 2. Перевірка всіх коригуючих проводок щодо руху нематеріальних активів, нарахування їх амортизації та інших, що здійсненні в обліку

Джерело: складено автором.

На підставі проведеного дослідження було зроблено упорядкування аудиторських процедур, які доцільно використовувати під час проведення аудиторських перевірок суб'єктів господарювання.

Застосування наведеного переліку аудиторських процедур під час проведення аудиту нематеріальних активів дозволяє аудитору підтвердити, що всі нематеріальні активи, які відображені у фінансовій звітності підприємств, наявності, права на них підтвердженні, їх оцінка відповідає обраній моделі (методу) обліку відповідно до застосовної Концептуальної основи фінансової

звітності, операції відносно нематеріальних активів в обліку і звітності відображені точно, в повному обсязі, в належному звітному періоді.

Інформаційні джерела

1. Банасько Т. М. Проблеми та перспективи дослідження нематеріальних активів в Україні. *Економіст*. 2014. № 2. С. 30–33.
2. Грибовська, Ю. Облік нематеріальних активів відповідно до міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38. *Економіка та суспільство*/ 2023. Вип. № 47. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2172>. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-85> (дата звернення: 01.11.2024).
3. Овсюк Н. В., Лесько М. О. Облік нематеріальних активів згідно національних та міжнародних стандартів: шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. № 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/698/671>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-31> (дата звернення: 01.11.2024).
4. Федорова І. В. Ідентифікація нематеріальних активів як початкова стадія їх обліку: проблемні питання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 23. С. 128–131. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-2-2017/29.pdf> (дата звернення: 01.11.2024).
5. Орехова А.І., Гольченко Л.В. Організація і методика аудиту необоротних активів. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. № 48. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/48_2020_ukr/52.pdf (дата звернення: 01.11.2024).

УДК 005.334.4:005.51

О.Д. Тімченко, доц. (ДБТУ, Харків)

С.М. Сукачова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

Л.М. Смокова, ст. викл. (ДБТУ, Харків)

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ТА ЇХ РОЛЬ У БІЗНЕС-ПЛАНУВАННІ

Аналіз основних індикаторів кризового стану підприємства застосовує найбільш популярні з них, такі як п'ятифакторна модель Альтмана, модель Спрінгейта, модель Сайфуліна-Кадикова, модель О.О. Терещенка, коефіцієнт Бівера.

На підставі фінансової звітності АТ «Електромаш» та розрахункових коефіцієнтів, визначено значення складових дискримінантної п'ятифакторної моделі Альтмана (за усередненими показниками), що дозволило нам розрахувати інтегральний показник. Відповідно до встановлених критеріїв ймовірність банкрутства підприємства у 2018-2022 роках залишалась низькою, а ось у 2023 році ризик ймовірності банкрутства значно підвищився, що не протирічить показникам фінансового стану, рівень яких показував на наявність глибоких проблем у цих періодах.

В цілому, модель є відносно простою в застосуванні, оскільки потребує лише базових фінансових даних, які доступні з фінансової звітності